EĞİTİM DİL VE EDEBİYAT DERGİSİ
Journal of Education Language and Literature
ISSN 2980-0102

EDE, 2024; (4): 1-12
DOI: 10.5281/zenodo.10.5281/zenodo.11199701 Özgün Araştırma / Original Article

İsviçre'de Yaşayan Türk Çocuklarının Türkçe Eğitimi Sürecinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi

An Investigation of Teachers' Opinions on the Problems Encountered in the Process of Turkish Education to Turkish Children Living in Switzerland

Yasemin Akkuş[1*]
Cevdet Şanlı[2]

*** Sorumlu yazar**
Corresponding author

[1]YL Ögrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye
E-mail: y.akkus@hotmail.com
ORCID: 0000-0003-3820-8061

[2]Dr. Öğr. Üyesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye
E-mail: cevdetsanli@gmail.com
ORCID: 0000-0002-2149-9555

Başvuru/Submitted: 10.04.2024
Düzeltme/Revision: 13.05.2024
Kabul/Accepted: 20.05.2023

Atıf bilgisi / Citation:
Akkuş, Y., & Şanlı, C. (2024). İsviçre'de yaşayan Türk çocuklarının Türkçe eğitimi sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *EDE Eğitim Dil ve Edebiyat Dergisi-EDE Journal of Education Langugage and Literature*, (4), 1-12.
https://doi.org/10.5281/zenodo.11199701

Turnitin Similarity Index 20%

ÖZ

Bu araştırmada, İsviçre'de yaşayan Türk çocuklarının Türkçe eğitimi sürecince karşılaşılan sorunların neler olduğuna ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Yurt dışında yaşayan Türkler hem anavatanının dilini hem de yaşadıkları ülkenin dilini konuşmaktadırlar ve iki dilli olarak adlandırılmaktadırlar. Ancak bu durum özellikle üçüncü veya dördüncü nesil çocuklarda ana dilde hakimiyet problemine yol açmaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın evren ve örneklemini İsviçre Zürich'te yer alan Bern Eğitim Müşavirliği kurumunda görev alan 7 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmış, katılımcıların görüşleri doğrultusunda kodlama ve kategoriler belirlenmiştir. Araştırma sonucunda; öğretmenlerin Türkçe öğretiminde derse katılımda yetersizlikler, materyal yetersizliği, ders saatlerinin yetersiz olması, Türk kültüründen uzaklaşmalarından dolayı Türkçe'nin kullanımından kaynaklı zorluklar ile karşılaştıkları ve bu sorunlara ilişkin eğitsel oyunlara yer verme, dersi daha eğlenceli hale getirmek, kültür ögelerini drama yöntemiyle işleme, materyalleri daha etkin ve doğru bir şekilde kullanma gibi yöntem ve teknikler kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.
Anahtar Kelimeler: Eğitim, Türkçe Eğitimi, Yabancılara Türkçe Öğretimi

ABSTRACT
In this research, it was aimed to examine the opinions of teachers about the problems encountered in the process of teaching Turkish to Turkish children living in Switzerland. The Turkish population that lives in another country speak their mother language as well as the language spoken in the country they live in, which makes them bilingual. This can cause problems, especially for the people who are born in the third and fourth generation. With this purpose in mind the population and sample of the research consists of 7 teachers working at the Bern Educational Consultancy institution in Zurich, Switzerland. A semistructured interview form was applied within the scope of the research. Content analysis method was used to analyze the data obtained, coding and categories were determined in line with the opinions of the participants. As a result of the research, Teachers face difficulties and problems in teaching Turkish, such as inadequacy in class participation, inadequacy of materials, insufficient lesson hours, problems arising from the use of Turkish due to their alienation from Turkish culture, and they include educational games related to these problems, making the lesson more entertaining and right, using cultural elements with the drama method. It was concluded that they used methods and techniques such as processing and using materials more effectively.
Keywords: Education, Turkish Education, Teaching Turkish to Foreigners

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License

1.GİRİŞ

Türk kökenli çocukların İsviçre'de Türkçe eğitimi alması, kültürel ve dil bağlarını korumaları için önemli bir adımdır. Dil toplumsal bir özellik barındırmaktadır (Aktaş & İşigüzel, 2013, ss.18-19). Toplumların kültüründe en önde gelen unsur dildir (Aksan, 1990). Çünkü dil, sadece bir anlaşma vasıtası değil aynı zamanda kültürel değerlerin aktarıldığı önemli bir araçtır. Ancak, bu süreçte bazı zorluklarla karşılaşılabilmektedir. İsviçre'de Türk çocuklarına yönelik Türkçe eğitimi sürecindeki temel sorunlar arasında; dil baskısı, ikili kültürel kimlik, eğitim kaynakları, aile ilişkileri, toplumsal kabul gibi sorunlar yer almaktadır. İsviçre'deki resmi dil olan Almanca veya Fransızca'nın baskısı altında, Türkçe öğrenme ve geliştirme süreci zor olabilmektedir. Özellikle, çocuklar ana dilini geliştirme konusunda baskı altında hissedebilmektedirler.

İsviçre'de büyüyen Türk çocukları hem İsviçre kültürüne hem de Türk kültürüne maruz kalabilmektedir. Bu ikili kültürel kimlik, bazen çocukların kimlik bunalımı yaşamasına neden olabilmektedir. Türkçe eğitimi için yeterli kaynak bulmak da zor olabilmektedir. Öğretim materyali, öğrencilerde amaçlanan bilgi, beceri, tutum ve değerleri geliştirmede kullanılan tüm araç, gereç ve kaynaklardır (Paykoç, 1991). Dil öğretimi konusunda önemli materyallerden biri de kültürel unsurlardır (Göçer, 2012). Kitaplar, öğretmenler ve diğer eğitim materyalleri sınırlı olabilmekte ve bu da etkili bir eğitim sürecini zorlaştırabilmektedir.

Türkçe öğretimi konusunda hazırlanmış olan ders kitaplarında, kültürel farklılıklara yer verilmesi öğrenciler açısından önem arz etmektedir (Kavanoz & Ökten, 2014). Bazı aileler, çocuklarının İsviçre toplumuna entegrasyonunu desteklemek amacıyla Türkçe eğitimine yeterince önem vermemektedirler. Bu durumda çocuklar, Türkçe dil ve kültürünü koruma konusunda yalnız hissedebilmektedirler. Türkçe konuşmak veya Türk kültürünü sergilemek bazı durumlarda toplumda dışlanmaya veya ayrımcılığa maruz kalma riskini artırabilmektedir. Bu durum, çocukların Türk kimliklerini ifade etme konusunda çekingen olmalarına neden olabilmektedir. Arıcı ve Kepenek (2022) tarafından yapılan "Avusturya'da Türkçe Öğretimi Üzerine Nitel Bir Araştırma: Sorunlar ve Beklentiler" isimli araştırmada, Avusturya'da Türkçe öğretiminin bugünkü durumunu analiz ederek, daha sonra ebeveynler ve öğretmenlerin görüşlerine başvurmayı hedeflemektedir. Araştırmadan elde edilen verilere göre, annelerin Türkçe ana dili derslerine kısmen ilgisiz oldukları ve aynı zamanda geleceği hakkında endişe duydukları belirlenmiştir. Anneler, bu eğitimi önemli bulmalarına rağmen yeterli destek ve ilgiyi göstermediklerini ifade etmişlerdir. Öte yandan, öğretmenlerin çoğunlukla eğitim fakültesi mezunu olmadıkları, farklı disiplinlerden mezun oldukları ve materyal eksikliğiyle karşılaşıldığı tespit edilmiştir. Ergüt ve Baş (2022) tarafından yapılan çalışmada, Türkçeyi miras dil olarak öğrenen öğrencilerin sınıf içi ve sınıf dışı konuşma kaygılarını ölçmek için geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirmeyi hedeflenmiştir. Literatür taraması, madde havuzunun oluşturulması, uzman görüşlerinin alınması ve ön deneme aşamalarının tamamlanmasının ardından, Almanya'da Türkçe ve Türk Kültürü (TTK) derslerine devam eden 260 iki dilli Türk öğrenci ile çalışma gerçekleştirilmiştir. Keşfedici faktör analizi sonucunda, sınıf dışı konuşma kaygısı, sınıf içi konuşma kaygısı ve konuşmada rahatlık faktörlerinden oluşan 22 maddelik üç faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Jable ve Şanlı (2019) tarafından yapılan çalışmada, 1951 yılından bu yana Priştine'nin ilköğretim okullarında Türkçe eğitim alan öğrenci sayısındaki azalışı ve bu azalışın nedenlerini araştırmak amaçlanmıştır. Yeni nesil, küreselleşmeyle birlikte dünya siyasi sahnesindeki şirketler arası rekabetin neden olduğu sorunların farkındadır. Kosova Türk siyasetinin onlara bir gelecek veya umut sağlayamayacağını anlamışlardır. Türk kimliğine

sahip olmanın ve Türkçe konuşmanın, Kosova'da yaşamak için ağır bir bedel olduğuna inanmaktadırlar.

Bu sorunlarla başa çıkmak için, İsviçre'deki Türk toplumu ve eğitim kurumları iş birliği içinde çalışarak çocuklara daha iyi destek sağlayabilirler. Örneğin, Türkçe eğitim materyallerinin ve öğretmenlerinin artırılması, çocukların dil becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir. Ayrıca, Türk kültürünü kutlamak için etkinlikler düzenlemek ve çocuklara kültürel kimliklerini geliştirebilecekleri alanlar sağlamak da önemlidir. Bu şekilde, İsviçre'de yaşayan Türk çocukları, köklerini koruyabilirken aynı zamanda topluma entegre olma deneyimini de yaşayabilir.

Bu doğrultuda araştırmanın problem sorusunu "İsviçre'de yaşayan Türk çocuklarına Türkçe eğitimi sürecince karşılaşılan sorunlar nelerdir" oluşturmaktadır.

Alt problemler:

- Türkçe öğretiminde karşılaşılan zorluklar ve sorunlar nelerdir?
- Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunların sebepleri nelerdir?
- Türkçe öğretiminde karşılaşılan zorluklar ve sorunların çözümleri ile ilgili öneri ve düşünceler nelerdir?
- Türkçe öğretiminde karşılaştığınız sorunlara ilişkin kullandığınız yöntem ve teknikler nelerdir?
- Ders kitaplarının öğretim programlarındaki hedef, davranış ve kazanımları ile öğrencinin gelişim özelliklerine kılavuzluk etmekte midir?

2.YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nitel bir araştırma türü olan görüşme tekniği kullanılmıştır. Dört farklı görüşme tekniği vardır. Bu araştırmada odak grup görüşmesi tekniği kullanılmıştır. Bu araştırmada da İsviçre'de yaşayan Türk çocuklarının Türkçe eğitimi sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesine ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin alınması için odak grup görüşmesi yapılmıştır.

2.2.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evren ve örneklemini İsviçre Zürich'te yer alan Bern Eğitim Müşavirliği kurumunda görev alan 7 öğretmen oluşturmaktadır.

2.3.Veri Toplama Araçları

Yapılacak olan bu çalışmada ise, öğretmenler ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmeden önce alan yazındaki ilgili araştırmalar incelenmiştir. İncelenen bu veriler ışığında görüşme soruları araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Öğretmenlere açık uçlu sorular yöneltilerek İsviçre'de yaşayan Türk çocuklarına Türkçe eğitimi sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin görüşlerini ifade etmeleri istenilmiştir.

2.4.Verilerin Toplanması

Bu çalışmada ise veriler, katılımcılara yöneltilen önceden hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formlarındaki sorulara verilen cevaplarla elde edilmiştir. Görüşmeler görüşmecinin izni dahilinde ses kayıt cihazları ile kayıt altına alınmıştır.

Görüşmeler gerçekleştirilmeden gerekli yasal izinler alınmıştır. İzinler alındıktan sonra araştırmaya katılmaya gönüllü yöneticilerden öğretmenlerden randevu için tarih istenmiştir. Bunun yanında yöneticilere isimlerinin alınmayacağı ve kullanılmayacağı ifade edilmiş araştırmada isimlerinin kodlanarak sunulacağı ifade edilmiştir. Öğretmenlerin uygun olduğu saatlerde görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler ortalama 25-30 dakika sürmüştür.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmada görüşme yoluyla elde edilen verilerin işlenmesi amacıyla içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizine başlamadan evvel araştırmacının görüşme esnasında almış olduğu notlar ve ses kayıtları ayrıntılı bir biçimde ele alınarak yazıya geçirilmiştir. Yazıya geçirilen verilerin birer adet çıktısı alınarak katılımcılara okutulmuş görüşme esnasında ifade ettiklerinin doğru bir şekilde yazıya geçirilip geçirilmediği teyit edilmiştir. Sonrasında katılımcıların ifade ettiği yazıya geçirilen bilgilerle içerik analizinin ruhuna uygun metinler oluşturulmuştur. Görüşmede ortaya konulan bilgiler neticesinde kodlar meydana getirilmiştir. Aralarında ayrım olmayan veya birbirine benzer vaziyetleri ifade eden kodlar aynı sınıflandırma etrafında oluşturulmuştur.

3.BULGULAR

3.1. Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Zorluklar ve Sorunlara İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin Türkçe öğretiminde karşılaşılan zorluklar ve sorunlara ilişkin görüşleri doğrultusunda; derse katılımda yetersizlikler, materyal yetersizliği, ders saatlerinin yetersiz olması, Türk kültüründen uzaklaşmalarından dolayı Türkçe'nin kullanımından kaynaklı sorunlar olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 1. *Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Zorluklar ve Sorunlar*

Türkçe öğretiminde karşılaşılan zorluklar ve sorunlar	F	%
Derse katılımda yetersizlikler	4	57,14
Materyal yetersizliği	1	14,28
Ders saatlerinin yetersiz olması	1	14,28
Türk kültüründen uzaklaşmalarından dolayı Türkçe'nin kullanımından kaynaklı sorunlar	1	14,28
Toplam	7	100

Yukarıdaki tablodaki veriler doğrultusunda, araştırma kapsamında yer alan 7 katılımcı arasında %57,14'ü (f=4) derse katılımda yetersizliklerin olduğunu ifade ettikleri görülmektedir.

Yapılan görüşmeler sonucunda bazı katılımcılar tarafından veriler cevaplar ise şu şekildedir:

Ö1 "- Öğrencilerde İsviçre okulu sonrası bize derse geldiklerinde yorgunluk ve isteksizlik.

- Yazma çalışmalarını(dikte) yapmak istememeleri.
- Türkçe öğrenmenin kendilerine bir faydası olmayacağını düşünmeleri,
- Birleştirilmiş sınıflarda takım çalışması yapmanın zorluğu,
- Türkçe dilinin hala resmi anlamda A1-A2 gibi derecelendirme sistemi olmadığı için hazırbulunuşluk testi yapamamak ve çocukların seviyesini dört ana beceride ölçememek.
- Ders kitaplarının seviyelere göre A1-A2 gibi seviyelere ayrılmaması ve dilbilgisine yer vermemesi."

Ö2 "Sınıflarda farklı düzeyde öğrencilerin olması, tüm sınıflarda gerekli donanımların olmaması, gerekli materyallerin ve uygun düzeyde hazırlanmış öğrencilerin ilgisini çekebilecek kitapların olmaması."

Ö3 " -Ders saatlerinin az olması.

-Karne notlarının İsviçre karne notuna etki etmeyişi.

-Günlük yasamda Türkçe konuşma imkanlarının az oluşu."

Ö4 "Ailelerin ilgisizliği, ders sayılarının azlığı, verilen notların bir değer teşkil etmemesi."

Ö5 "Bulunulan ülke itibariyle ailelerin Türk kültüründen uzaklaşıp, kendileri de Türkçeyi düzgün kullanmadıklarından dolayı kaynaklanan sorunlar."

Ö6 " *Derse ilgisizlik

*Yanlış ve yavaş okuma

*Gramer kurallarına dikkat etmeme

*Konuşma dilini yazı dilinde de kullanma"

Ö7 "Öğrencilerin okul saatleri dışında katılımları sebebiyle yorgun ve isteksiz olmaları"

3.2. Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların Nedenlerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunların nedenlerine ilişkin görüşleri doğrultusunda; ders vakitlerinin uygunsuz olması, ders kitaplarının içeriğinin yetersiz olması, motivasyon eksikliği, ülke koşulları ve politik sebepler, derse katılımda yetersizlikler olduğu yönünde görüş belirtmişlerdir.

Tablo 2. *Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların Nedenleri*

Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunların nedenleri	F	%
Ders saatlerinin uygunsuzluğu olması	2	28,57

Ders kitaplarının içeriğinin yetersiz olması	1	14,28
Motivasyon eksikliği	1	14,28
Ülke koşulları ve politik sebepler	2	28,57
Derse katılımda yetersizlikler	1	14,28
Toplam	7	100

Yukarıdaki tablodaki veriler doğrultusunda, araştırma kapsamında yer alan 7 katılımcı arasında %28,57'si (f=2) ders vakitlerinin uygunsuz olması ve %28,57'si (f=2) ülke koşulları ve politik sebepler olduğunu ifade ettikleri görülmektedir.

Yapılan görüşmeler sonucunda bazı katılımcılar tarafından veriler cevaplar ise şu şekildedir:

Ö1"- Dersler akşamüzeri değil de Almanya'daki gibi seçmeli ders olarak gündüz vakti verilmiyor olması,

- Ebeveynlerin yeterince Türk Kültürü ve Dilbilgisi dersini önemini çocuklara anlatamaması ve hafta sonu tekrar yapmamaları.

- Dil Edebiyat fakültelerinin uluslararası geçerli bir Türkçe dil seviye tespit sınavı hazırlamaması.

- TTK (Türkçe ve Türk Kültürü) derslerinde bizlere verilen kitapların dilbilgisi içermemesi."

Ö2 "Öğrencilerin Türkçe öğreniminin gerekliliği konusunda eksik motivasyona sahip olmaları, velilerin öğrencilerin devamlılığı konusunu ciddiye almamaları." Ö3 "-Ders kitaplarındaki metinlerin çocukların ilgisini çekmemesi.

-Velilerin Türkçe dersine yeterince önem vermemesi.

-Türk çocuklarının Türkçe dersine yönlendirilmemesi."

Ö4 "Bulunduğumuz ülkenin şartları ve politik sebepler."

Ö6 "*Öğrencilerin derse olan ilgisizliği

*Sosyal medyada yanlış Türkçe kullanımı ve bu şekilde öğrenilmesi

*Kitap okuma alışkanlığının olmaması

*Ailenin ana dil öğretiminde bilinçsiz olması"

Ö7 "Derslerimizin seçmeli ve ders saatleri dışında olması."

3.3. Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Zorluklar ve Sorunların Çözümleri ile İlgili Öneri ve Düşüncelere İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin Türkçe öğretiminde karşılaşılan zorluklar ve sorunların çözümleri ile ilgili öneri ve düşüncelerine ilişkin görüşleri doğrultusunda; öğretmenlere seminerler verilmesi, zorunlu Türkçe dersi olması, materyallerin yeterli hale getirilmesi, ailelerin kitap okuma ve anadil kullanımı konusunda bilinçlendirilmesi, öğrencilerin motivasyonunun sağlanması gibi görüş belirtmişlerdir.

Tablo 3. *Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Zorluklar ve Sorunların Çözümleri ile İlgili Öneri ve Düşünceler*

Türkçe öğretiminde karşılaşılan zorluklar ve sorunların çözümleri ile ilgili öneri ve düşünceler	F	%
Öğretmenlere seminerler verilmesi	1	14,28
Zorunlu Türkçe dersi olması	1	14,28
Materyallerin yeterli hale getirilmesi	3	42,91
Ailelerin kitap okuma ve anadil kullanımı konusunda bilinçlendirilmesi	1	14,28
Öğrencilerin motivasyonunun sağlanması	1	14,28
Toplam	7	100

Yukarıdaki tablodaki veriler doğrultusunda, araştırma kapsamında yer alan 7 katılımcı arasında %42,91'i (f=3) materyallerin yeterli hale getirilmesi şeklinde ifade ettikleri görülmektedir.

Yapılan görüşmeler sonucunda bazı katılımcılar tarafından veriler cevaplar ise şu şekildedir:

Ö1 "- Bu doldurduğumuz 3. Anket. Artık tespit aşamasından inşa aşamasına geçilmeli.

- Öğretmenler bu göreve atanmadan Türk dili öğretimi, ders anlatımı ile ilgili seminerler almalı.
- Daha önce görev yapmış hocalardan oryantasyon seminerlerinde faydalanılmalı.
- Veli bilinçlendirme eğitimleri yapılmalı
- Üniversiteler TTK (Türkçe ve Türk Kültürü) ders kitaplarına el atmalı"
- Çocuğunu Türkçe dersine gönderen velilere bazı öncelikler tanınabilir.
- Türkçenin önemi velilere ve öğrencilere daha iyi anlatılabilir."

Ö4 "Gerekli görüşmeler yapılarak notların bir değere tekâmül etmesi sağlanmalı."

Ö6 "*Ailenin kitap okuma ve anadil kullanımının önemine dair bilinçlendirilmesi

*Türkçe eğitimine tüm branşlarda özen gösterilmesi

*Ders içi performans değerlendirilmesinde Türkçe'nin doğru kullanılmasının da puanlamaya dahil edilmesi"

Ö7 "Öğrencileri derse başlamadan önce motive edip, sevgilerini kazanmak.

3.4. Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Kullanılan Yöntem ve Tekniklere İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlara ilişkin kullanılan yöntem ve tekniklere ilişkin görüşleri doğrultusunda; eğitsel oyunlara yer verme, dersi daha eğlenceli hale getirmek,

kültür ögelerini drama yöntemiyle işleme, materyalleri daha etkin bir şekilde kullanma gibi yöntem ve teknikler kullandıkları belirtilmiştir.

Tablo 4. *Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Kullanılan Yöntem ve Teknikler*

Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlara ilişkin kullanılan yöntem ve teknikler	F	%
Eğitsel oyunlara yer verme	2	28,57
Dersi daha eğlenceli hale getirmek	2	28,57
Kültür ögelerini drama yöntemiyle işleme	1	14,28
Materyalleri daha etkin bir şekilde kullanma	2	28,57
Toplam	7	100

Yukarıdaki tablodaki veriler doğrultusunda, araştırma kapsamında yer alan 7 katılımcı arasında %28,57'si (f=2) eğitsel oyunlara yer verme, %28,57'si (f=2) dersi daha eğlenceli hale getirmek ve %28,57'si (f=2) materyalleri daha etkin bir şekilde kullanma yöntem ve tekniklerini kullandıklarını ifade ettikleri görülmektedir.

Yapılan görüşmeler sonucunda bazı katılımcılar tarafından veriler cevaplar ise şu şekildedir:

Ö1. "- Öğrenciye kendimi sevdiriyorum

- Eğitsel oyunlara yer veriyorum
- Dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini eşit şekilde kullanıyorum
- Velilere toplantılarda bu eğitim öğretim faaliyetini evde kendilerinin devralıp bana destek olmalarını rica ediyorum"

Ö2 "Birçok kaynaktan konulara uygun materyaller bularak dersi daha ilgi çekici hale getirmeye çalışıyorum, derslerde Kahoot üzerinden konularla ilgili yarı ümal ile dersi daha eğlenceli hale getirmeye çalışıyorum."

Ö3 "-Öğrencilerin ilgisini çekebilecek kaynaklar ve materyaller kullanmaya çalışıyorum.

-Velilerle ve öğrencilerle iletişimimi çok iyi tutuyorum.

-Türkçe'nin önemini tüm velilere ve öğrencilere anlatmaya çalışıyorum.

-Öğrenme yöntem ve tekniklerini kullanmaya çalışıyorum."

Ö4 "Dersleri daha eğlenceli hale getirerek öğrenci ve velilerin ilgisini arttırmak."

Ö6 "-Eğitsel oyun

-Drama

-Düz anlatım

-Görsel-işitsel materyallere başarı değerlendirilmesi"

Ö7 "Kültür ögelerini genelde drama yöntemiyle işliyorum."

3.5.Ders Kitaplarının Öğretim Programlarındaki Hedef, Davranış ve Kazanımları ile Öğrencinin Gelişim Özelliklerine Kılavuzluk Edip Etmediğine İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin ders kitaplarının öğretim programlarındaki hedef, davranış ve kazanımları ile öğrencinin gelişim özelliklerine kılavuzluk edip etmediğine ilişkin görüşleri doğrultusunda; katılımcıların birçoğu ders kitaplarının öğretim programlarındaki hedef, davranış ve kazanımları ile öğrencinin gelişim özelliklerine kılavuzluk ettiğini ifade etmişlerdir.

Tablo 5. *Ders Kitaplarının Öğretim Programlarındaki Hedef, Davranış ve Kazanımları İle Öğrencinin Gelişim Özelliklerine Kılavuzluk Edip Etmediği Durumu*

Ders kitaplarının öğretim programlarındaki hedef, davranış ve kazanımları ile öğrencinin gelişim özelliklerine kılavuzluk edip etmediği durumu	F	%
Evet	4	57,14
Hayır	3	42,91
Toplam	7	100

Yukarıdaki tablodaki veriler doğrultusunda, araştırma kapsamında yer alan 7 katılımcı arasında %57'14'ü (f=4) ders kitaplarının öğretim programlarındaki hedef, davranış ve kazanımları ile öğrencinin gelişim özelliklerine kılavuzluk ettiğini ifade ettikleri görülmektedir.

Yapılan görüşmeler sonucunda bazı katılımcılar tarafından veriler cevaplar ise şu şekildedir:

Ö1 "Kitapların kısmi olarak başarılı olduğunu düşünüyorum. Seviye seviye ayrılmalı ve dilbilgisi eklenmeli. Ve hatta Öğretmen kılavuz kitabı da çıkarılmalı. İngilizler, Almanlar ve İspanyollar kendi dillerini öğretirken tüm bu saydıklarımı kullanıyorlar. Ben bu üç dili de farklı seviyelerde öğrendim. Bir biz de eksik. Tömer kendi yayınlarında bunu başarmış ama o da yetişkinlere. Henüz çocuklara yönelik yok."

Ö2 "Hayır"

Ö3 "-Yeterince kılavuzluk ettiğini düşünmüyorum. Bu nedenle kendimiz çeşitli ve farklı materyalleri kullanıyoruz."

Ö4 "Evet ama sınıf dışında uygulanabilecek farklı etkinlikler de eklenebilir."

Ö5 "Evet"

Ö6 "*Hayır düşünmüyorum. Ders kitapları Türkçe öğretiminde yetersiz. Hem anlam hem gramere odaklanan içerikte kitaplar hazırlanmalı"

Ö7 "Ders kitaplarımız bence öğrencilerin seviyelerine uygun düzeyde. Ancak İsviçre için ayrı özel basım yapılabilir."

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Dil, genel anlamda kültürün temel taşıdır. Özellikle ana vatanından uzakta yaşayan her Türk vatandaşının, öz kültüründen ve milli kimliğinden kopmaması için hayati bir öneme sahiptir.

Kültürel asimilasyondan kaçınmak için Türk vatandaşlarının kendi ana dillerine sahip çıkarak sevmeleri gerekmektedir. Bu bağlamda, ana dili sevmek ve korumak, onu doğru bir şekilde kullanmakla mümkündür. Türk ailelerinin öncelikle evlerinde Türkçeyi tercih etmeleri ve çocuklarının Türkçe ve Türk Kültürü derslerine katılımını sağlamaları gerekmektedir. Bazı aileler, çocuklarının Türkçe dil becerilerini geliştirmek için evlerinde Türkçe konuşmanın yeterli olduğunu düşünmektedir. Ancak, evde konuşulan Türkçe her zaman standart Türkçenin özelliklerini taşımamaktadır. Bu nedenle, çocukların ana dillerini ve kültürlerini öğrenmeleri için Türkçe ve Türk Kültürü derslerine katılmaları gerekmektedir (Sarıbaş, 2021).

İsviçre'de yaşayan Türk çocukları, farklı bir toplum içinde çeşitli eğitim zorluklarıyla karşılaşmaktadır, bu da okul başarılarının istenilen düzeyde olmadığını göstermektedir. Engellerin kaldırılması ve ilgili taraflarca alınacak önemli önlemlerle daha başarılı bir seviyeye ulaşılabileceği görülmektedir.

Bu araştırmada İsviçre'de yaşayan Türk çocuklarına Türkçe eğitimi sürecince karşılaşılan sorunların neler olduğuna ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın bulguları doğrultusunda şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Öğretmenlerin Türkçe öğretiminde derse katılımda yetersizlikler, materyal yetersizliği, ders saatlerinin yetersiz olması, Türk kültüründen uzaklaşmalarından dolayı Türkçe'nin kullanımından kaynaklı sorunlar gibi zorluklar ile karşılaştıkları,
- Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunların ders vakitlerinin uygunsuzluğu, ders kitaplarının içeriğinin yetersiz olması, motivasyon eksikliği, ülke koşulları ve politik sebepler, derse katılımda yetersizlikler olması gibi nedenlerden kaynaklandığı,
- Türkçe öğretiminde karşılaşılan zorluklar ve sorunlara ilişkin öğretmenlere seminerler verilmesi, zorunlu Türkçe dersi olması, materyallerin yeterli hale getirilmesi, ailelerin kitap okuma ve anadil kullanımı konusunda bilinçlendirilmesi, öğrencilerin motivasyonunun sağlanması gibi çözümleri önerildiği,
- Öğretmenlerin Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlara ilişkin eğitsel oyunlara yer verme, dersi daha eğlenceli hale getirmek, kültür ögelerini drama yöntemiyle işleme, materyalleri daha etkin bir şekilde kullanma gibi yöntem ve teknikler kullandıkları,
- Ders kitaplarının öğretim programlarındaki hedef, davranış ve kazanımları ile öğrencinin gelişim özelliklerine kılavuzluk ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Sarıbaş ve Demir'in (2020) araştırması, İsviçre'de yaşayan Türk öğrencilerinin Türk okullarında ana dil eğitimi konusundaki sorunlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin öğretmenlerle ilgili sorun yaşadıkları görülmüştür. Öğrenciler, öğretmenlerin ilgisizliği, yetersizliği, tutum ve davranışlarından şikayetçi olmuşlardır. Belet Boyacı ve Genç Ersoy'un (2015) yaptığı çalışmada ise, yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına sözcük öğretimi sürecine ilişkin öğretmen görüşleri incelenmiştir. Çalışma, öğretmenlerin ders materyallerine erişimin kolaylaştırılması, öğrencilere uygun etkinlikler sağlanması, sözlük kullanımının artırılması ve ailelerin sürece aktif katılımının önemli olduğunu vurgulamıştır. Kayır (2020) tarafından yapılan araştırmada İsviçre'de sunulan ve "Türk Okulu" olarak bilinen Türkçe ve Türk Kültürü Dersi 'ne yönelik öğrencilerin görüşlerini ve algılarını anlamak amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrenciler Türkçe ve Türk Kültürü dersini kendilerini rahat ve

mutlu hissettikleri bir ortam olarak görmektedirler. Sınıf seviyesi ilerledikçe, öğrencilerin bu dersi sosyal bir etkileşim ortamı olarak gördükleri gözlemlenmiştir.

Bu doğrultuda şu önerilere yer verilebilir:

- Türk çocuklarını ve ailelerini eğitim konularında bilgilendirmek için mevcut danışma merkezlerinin daha kapsamlı bir şekilde geliştirilmesi mümkündür.
- Eğitim sorunlarına yönelik Türk ve İsviçre uzmanlardan oluşan bir komisyon kurulabilir.
- Milli kültürün geliştirilmesi amacıyla Zürih'te bir "Türk Kültür Merkezi"nin kurulması da düşünülebilir.
- Öğrenci merkezli bireysel programlar uygulanmalıdır.
- İsviçre'de yaşayan Türkler üzerine yapılan araştırmaların oldukça sınırlı olduğu ve hem nicelik hem de nitelik açısından bu çalışmalar artırılabilir.

Bilgilendirme / Acknowledgement:

Yazar(lar) aşağıdaki bilgilendirmeleri yapmaktadır(lar):

1- Araştırmacıların katkı oranı eşittir.

2- Makale birinci yazarın, ikinci yazar danışmanlığında hazırladığı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

3- Bern Eğitim Müşavirliğinden katılımcılar için gerekli izin alınmıştır. Yurt Dışı Akraba Toplulukları Başkanlığı'na birinci yazara vermiş oldukları burstan dolayı teşekkür ederiz.

4- Makaledeki deneysel çalışmalar, uluslararası deklerasyon, kılavuz vb.'ye uygun gerçekleştirilmiştir.

5- Bu makalede araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız
Çıkar Çatışması: Yazar(lar) çıkar çatışması bildirmemiştir.
Finansal Destek: Yazar(lar) bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.
Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.
Grant Support: The author declared that this study has received no financial support.

KAYNAKÇA

Aksan, D. (2005). *Anlambilim*. Engin Yayınevi.

Aktaş, T., & İşigüzel, B. (2013). *Erken yaşlarda oyunlarla yabancı dil öğretimi kuram ve uygulama.* Nevşehir Üniversitesi Yayınları.

Barın, E. (2004). Yabancılara Türkçe öğretiminde ilkeler. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD),* (1), 19-30.

Ergüt, S. E., & Baş, B. (2022). Yurt dışındaki iki dilli Türk öğrencilere yönelik miras dil konuşma kaygısı ölçeği. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, *9*(4), 1285-1315.

Göçer, A., & Moğul, S. (2011). Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili çalışmalara genel bakış.*Turkish Studies - International Periodical For The Languages, terature and History of Turkish or Turkic*, *6*(3), 797-810.

Jable, E., & Şanlı, C. (2019). Kosova'da Priştine şehrinin ilköğretim okullarında Türkçe eğitim. *Türkbilig, 37*, 139-166.

Kavanoz, S., & Ökten, C. E., (2014). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimini hedefleyen ders kitaplarında kültür aktarımı. *Turkish Studies, 9*(3), 845-862.

Kepenek, P., & Arıcı, A. F. (2022). Avusturya'da Türkçe öğretimi üzerine nitel bir araştırma: sorunlar ve beklentiler. *Türkiye Eğitim Dergisi*, *7*(2), 380-397.

Paykoç, F. (1991). *Tarih öğretimi*. Açıköğretim Fakültesi.